

POUŽÍVÁNIE ANALÓGOVÝCH TACHOGRAFOV

Miloš Poliak¹

1 Úvod

Z dôvodu zabezpečenie účinnej kontroly sociálnych požiadaviek (maximálnej doby vedenia vozidla a minimálnych dôb odpočinkov)² bolo v roku 1985 prijaté Nariadenie Rady (EHS) č. 3821/85 o záznamovom zariadení. Nariadenie (EHS) č. 3821/85 požaduje od dopravcu automatické zaznamenávanie podrobnosti o jazde vozidla s cieľom zvýšiť bezpečnosť na cestách a definuje požiadavky pre konštrukciu a inštaláciu záznamového zariadenia (tachografu).

Povinnosť vybavovať vozidlo záznamovým zariadením (tachografom) platí pre vozidlá, ktoré sa používajú na prepravu tovaru cestnou dopravou, kde prípustná maximálna hmotnosť vozidla vrátane každého prívesu alebo návesu je vyššia ako 3,5 tony a na prepravu osôb vozidlami skonštruovanými alebo trvalo prispôsobenými na prepravu viac ako deviatich osôb vrátane vodiča.

Nariadenie (EHS) č. 3821/85 na zaznamenávanie údajov umožňuje používať dva druhy záznamových zariadení:

- analógový tachograf – vo vozidlách, ktoré boli prvý krát zaregistrované do 30. 4. 2006,
- digitálny tachograf – vo vozidlách, ktoré boli prvý krát zaregistrované po 1. 5. 2006.

V súčasnom období však nie všetky analógové tachografy spĺňajú požiadavky kladené na záznamové zariadenie. Používanie tachografu, ktorý nespĺňa požiadavky Nariadenia (EHS) č. 3821/85 je považované za závažné porušenie sociálnej legislatívy. Z toho dôvodu v nasledujúcom príspevku je popísaný návod, ako dopravca rozpozna tachograf, ktorý nespĺňa legislatívne požiadavky.

2 Typy analógových tachografov

Analógový tachograf zaznamenáva rýchlosť, čas a vedenie vozidla pomocou troch zapisovacích pier, ktoré vyrývajú stopu na povrch tachografového kotúča. Pri porovnaní rôznych typov záznamových zariadení jedného alebo viacerých výrobcov (napr. Siemens VDO, TVI Europe Ltd., Veeder Root Ltd., Bosch) je možné zistiť, že sa odlišujú v závislosti na etape vývoja tachografu.

Existujú staršie, ale v praxi ešte stále používané tachografy, ktoré majú v hornej alebo dolnej časti prístroja vpravo alebo vľavo jeden alebo dva otočné prepínače, tzv. prepínače

¹ Ing. Miloš Poliak, PhD; Katedra cestnej a mestskej dopravy, Fakulta prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov, Žilinská univerzita v Žiline; Univerzitná 1; 010 26 Žilina; tel.: 041/513 3531; Milos.Poliak@fpedas.utc.sk

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 561/2006 o harmonizácii niektorých právnych predpisov v sociálnej oblasti, ktoré sa týkajú cestnej dopravy, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia Rady (EHS) č. 3821/85 a (ES) č. 2135/98 a zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 3820/85 podrobne rozpracované v: POLIAK, M – GNAP, J: Práca vodičov nákladných automobilov a autobusov a používanie tachografov, vydala Žilinská univerzita v Žiline v EDIS – vydavateľstve ŽU; Žilina; 2007; ISBN 978-80-7100-664-7

pracovných režimov (obr. 1) a novšie elektronické analógové tachografy výzorom pripomínajúce digitálny tachograf, avšak záznam vykonávajú taktiež na tachografový kotúč, ktorý sa do prístroja vkladá podobne ako disk do CD prehrávača (obr. 2).

Obr. 1 Analógový tachograf s otočnými prepínačmi pracovných režimov

Obr. 2 Elektronický analógový tachograf

Z týchto analógových tachografov všetky elektronické analógové tachografy (obr. 2), ktoré boli kalibrované v certifikovanej dielni, spĺňajú požiadavky legislatívy. Pri analógových tachografoch s otočnými prepínačmi existujú v závislosti od vyhotovenia tachografy, ktoré v súčasnosti už nespĺňajú požiadavky sociálnej legislatívy EÚ.

3 Vyhodenie analógových tachografov

V závislosti podľa vyhotovenia tachografu rozoznávame:

- **štandardné vyhotovenie** – pri týchto tachografoch musí vodič nastavovať všetky pracovné režimy ručne. Tachograf aj v prípade pohybujúceho sa vozidla zaznamenáva pracovný režim, ktorý vodič na tachografe navolí. *Podľa platnej legislatívy už nie je možné používať na kontrolu sociálnej legislatívy štandardne vyhotovenie prístroja.* Používanie

takéhoto záznamového zariadenia je považované za závažné porušenie sociálnej legislatívy,

- automatické vyhotovenie - pri týchto tachografoch musí vodič ručne nastavovať všetky pracovné režimy s výnimkou jazdy. Akonáhle sa vozidlo pohne, tachograf zaznamenáva jazdu bez zásahu vodiča. V prípade zastavenia sa tachograf automaticky prepne do režimu, ktorý je na tachografe nastavený. Viacero vodičov aj majiteľov vozidiel je toho názoru, že pri inštalácii automatického záznamového zariadenia sa záznamy pracovných režimov uskutočňujú automaticky, čo nie je pravda. Pokiaľ vodič vykonáva napr. nakládku, musí ručne prepnúť otočný prepínač na prepínanie pracovných režimov na symbol „prekrížených kladiviek“, aby sa zaznamenával záznam „iná práca“. Rovnakým spôsobom je potrebné postupovať v prípade bezpečnostných prestávok a doby odpočinku. Nezávisle na tom, na aký pracovný režim sa automatické zariadenie preplo, v okamihu pohybu vozidla sa začne automaticky zaznamenávať doba vedenia vozidla.

4 Rozpoznanie nevyhovujúceho tachografu

Rozpoznanie nevyhovujúceho tachografu zo strany dopravcu, to znamená rozpoznanie štandardného a automatického vyhotovenia tachografu, je možné podľa dvoch spôsobov:

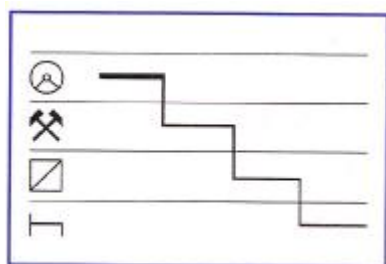
- automatické vyhotovenie tachografu má možnosť voľby prepínača pracovných režimov do troch polôh (iná práca, pohotovosť, odpočinok) bez možnosti voľby doby vedenia (obr. 3), štandardné (nevyhovujúce) vyhotovenie tachografu má aj voľbu režimu vedenia vozidla (obr. 4),
- automatické (vyhovujúce) vyhotovenie tachografu má vo vzťahu k štandardnému (nevyhovujúcemu) vyhotoveniu tachografu odlišný spôsob záznamu na tachografom kotúči (obr. 5).

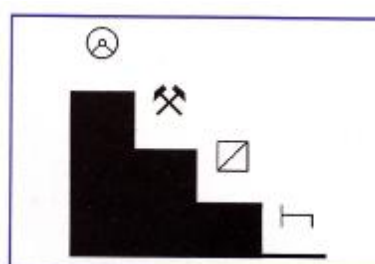
Obr. 3 Automatické vyhotovenie analógového tachografu

Obr. 4 Štandardné vyhotovenie analógového tachografu

záznam štandardného (nevyhovujúceho)
vyhotovenia

záznam automatického (vyhovujúceho)
vyhotovenia

Obr. 5 Spôsoby záznamu analógových tachografov

5 Záver

Vzhľadom na to, že v dopravnej praxi, predovšetkým pri vnútroštátnej cestnej doprave, sa aj v súčasnosti je možné stretnúť s nevyhovujúcim vyhotovením záznamových zariadení, každý dopravca by si mal skontrolovať vyhotovenie montovaného tachografu predovšetkým pri vozidlách, zaradených do prevádzky pred rokom 1990.